

In onze jubileumeditie verwelkomen we een aantal wereldberoemde strijkkwartetten, met wie we goed bevriend zijn. Samen met hen nemen we u mee op een fascinerende reis door het rijke repertoire voor strijkkwartet. In deze turbulente tijden zijn we ervan overtuigd dat muziek een bron vormt van kracht, hoop en reflectie, van dialoog en eenheid. Viva la Musica!

Alexander Pavlovsky, artistiek leider

Nieuwsbrief ontvangen?

Blijf op de hoogte en meld u aan voor de nieuwsbrief.

zeistermuziekdagen.nl/nieuwsbrief

Steun het festival en word Vriend!

Persoonlijke bijdragen van Vrienden zijn essentieel voor het realiseren van ons festival. Meer dan het financieren van mooie concerten draait het om uw betrokkenheid en liefde voor het festival. Met uw steun draagt u bij aan een unieke, exclusieve festival-ervaring. Uw bijdrage komt ten goede aan zowel het omvangrijke programma voor

ontwikkeling van jonge talenten als aan de concerten door ensembles van wereldfaam. Uw Vriendenbijdrage wordt beheerd door de Stichting Vrienden van de Zeister Muziekdagen. Dit is een culturele Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI), dus uw bijdrage komt volgens de Geefwet in aanmerking voor extra giftenaftrek op uw belastingaangifte. Vriendschap moet van twee kanten komen: daarom geven we ook graag iets terug aan onze Vrienden. Kijkt u op zeistermuziekdagen.nl/vrienden

info@zeistermuziekdagen.nl

www.zeistermuziekdagen.nl

zeister muziekdagen zomerfestival

Alexander Pavlovsky artistiek leider

zaterdag 17 augustus 2024

Grote Kerkzaal van de
Evangelische Broedergemeente

35

Quatuor Ébène Openingsconcert

Joseph Haydn 1732-1809

Strijkkwartet in g, op. 20 nr. 3, Hob. III:33 (1772)

Allegro con spirito
Menuetto: Allegretto
Poco adagio
Finale: Allegro molto

Alfred Schnittke 1934-1998

Strijkkwartet nr. 3 (1983)

Andante
Agitato
Pesante

Pauze

Franz Schubert 1797-1828

Strijkkwartet nr. 15 in G, op. 161, D.887 (1826)

Allegro molto moderato
Andante un poco moto
Scherzo: Allegro vivace – Trio: Allegretto
Allegro assai

Quatuor Ébène

Quatuor Ébène

"A String Quartet that can easily morph into a jazz band", schreef de New York Times over Quatuor Ébène. Het ensemble brak internationaal door tijdens het ARD-Musikwettbewerb 2004, en won prestigieuze prijzen als de Borletti-Buitoni Award en de Frankfurter Musikpreis. Hun cd-opnamen ontvingen talrijke prijzen, o.a. de Gramophone Award, BBC Music Magazine Award en Diapason d'Or. Dit jaar verschijnt het album *Waves* met de elektronische geluidskunstenaar Xavier Tribolet. In het Lied-genre werkte het ensemble samen met zangers als Philippe Jaroussky en Matthias Goerne. In 2019-2020 reisde Quatuor Ébène zes continenten af voor de opname van

Beethovens 16 strijkkwartetten. Met deze complete opname vierden de vier hun 20ste jubileum, met uitvoeringen in o.m. de Philharmonie de Paris, de Alte Oper Frankfurt, Carnegie Hall en het Wiener Konzerthaus. In 2021 richtte het kwartet in de Hochschule für Musik und Theater in München een strijkkwartetklas op, als onderdeel van 'hun eigen' Quatuor Ébène Academy. Vanaf seizoen 2021/2022 speelt het kwartet een gezamenlijke cyclus met het Belcea Quartet in het Wiener Konzerthaus. Afgelopen seizoen was Quatuor Ébène het vaste ensemble bij de Philharmonie Luxembourg. Quatuor Ébène bestaat uit Pierre Colombet en Gabriel Le Magadure (viool,) Marie Chilemme (altviool) en Yuya Okamoto (cello).

Toelichting

Toen **Joseph Haydn** in 1772 de zes strijkkwartetten op. 20 componeerde, was hij veertig jaar en befaamd tot ver buiten Wenen. Hij verbleef als kapelmeester van prins Esterházy meestal in het zomerverblijf van de vorst, het nieuwe paleis in Fertöd (tegenwoordig in Hongarije). Over dit isolement heeft Haydn zelf gezegd dat hij daaraan zijn originaliteit te danken had. In opus 20 verlegde hij zijn grenzen en brak hij radicaal met de galante stijl. Hier geen symmetrische periodes, maar onregelmatige frasen die het evenwicht verstoren. Geen elegante gebaren, maar nerveuze gestes waarbij humor en ernst om voorrang strijden. Abrupte stiltes ontregelen de stroom van de muziek. Zelfs het Menuet is ver verwijderd van de gracieuze hofdans die het ooit was. 'Sturm und Drang' is in het spel, de stroming waarbij rationele systemen het afleggen tegen een hartstochtelijke vrijheidsdrang.

Wat hebben Orlando di Lasso, Ludwig van Beethoven en Dmitri Sjostakovitsj gemeen? **Alfred Schnittke** verenigt hen in zijn Derde strijkkwartet uit 1983. Het begint sereen met een citaat uit het *Stabat mater* van Lasso, maar hierop volgt meteen het hemelbestormende thema van Beethovens *Grosse Fuge*, gekoppeld aan het motto waarmee Sjostakovitsj veel van zijn werken heeft gesigneerd: D-Es-C-B, als muzikaal equivalent van de Duitse schrijfwijze 'D. Sch.' Schnittke moet zich ook vanwege de eerste drie letters van de achternaam verwant hebben gevoeld met zijn landgenoot, die evenzeer heeft geworsteld met het Sovjet-regime. De citaten zijn typerend voor Schnittkes 'polystylisme', waarbij muzikale voorbeelden tegen elkaar worden uitgespeeld. Voor hem vormde deze werkwijze een uitweg

uit het serialisme van de jaren vijftig. Hij zet de drie thema's naar zijn hand met geleidelijke transformaties. In de danse macabre van het gejaagde middendeel lijkt ook Mahler voorbij te komen. De grenzen tussen de verschillende werelden vervagen als in een droom.

Terwijl zijn vrienden een wandeltocht door Karinthië maakten, moest **Franz Schubert** in 1826 wegens geldgebrek in Wenen blijven. Het weer was deprimerend, de zon wilde maar niet schijnen, er kwam niets uit zijn handen. 'Je kunt hier in mei niet eens in de tuin zitten! Vreselijk!', schreef hij zijn vrienden. Pas in juni kreeg hij weer inspiratie. In slechts elf dagen componeerde hij wat zijn laatste strijkkwartet zou worden. Drie maanden tevoren had hij de eerste uitvoering van Beethovens grensverleggende Kwartet op. 130 bijgewoond, nog met de *Grosse Fuge* als finale. Dat sloeg in als een bom.

Ook Schuberts werk heeft een radicale signatuur. Het schiet koortsachtig heen en weer tussen majeur en mineur, licht en donker, vlamme pijn en verlangen naar verdoving. Sidderende tremolo's hebben de overhand. In een mum van tijd kan de stemming omslaan. Het tweede thema van het openingsdeel heeft wel een lyrisch karakter, maar nooit eerder speelde het liedgenre zo'n ondergeschikte rol in Schuberts kwartetten. Zelfs in het zo vredig beginnende Andante wordt de tedere sfeer ondermijnd door telkens opduikende tremolo's. Het onheil lijkt enigszins te worden bezworen in het flitsende Scherzo en het als een Ländler dansende Trio, maar dan slaat de koortsachtige spanning opnieuw toe in de finale, die ademloos voortijlt als in een wilde galop. Het Kwartet werd pas in 1850 voor het eerst in het openbaar uitgevoerd, 22 jaar na Schuberts dood.